

NIEZWYKŁA KSIĄŻKA O NIEZWYKŁYM CZŁOWIEKU, PROF. KAZIMIERZU DREWNOWSKIM

Politechnika Warszawska wydała w ostatnim czasie książkę "Kazimierz Drewnowski. Profesor i Rektor Politechniki Warszawskiej. Legionista i Twórca Wojsk Łączności. Taternik". Nie mogą obok niej przejść obojętnie osoby interesujące się historią techniki, historią nauki, historią polskiego szkolnictwa wyższego, historią polskiej wojskowości, historią I i II wojny światowej oraz historią taternictwa.

Z książką miałem przyjemność zapoznać się już wcześniej, ponieważ zostałem poproszony przez Wydawnictwo o przygotowanie recenzji. Chętnie podjąłem się tego zadania ze względu na autora, prof. Jacka Ryszarda Przygodzkiego, z którym znamy się od wielu lat. Każde spotkanie z prof. Przygodzkim to okazja do wysłuchania długich, niezwykle ciekawych wspomnień. A ma o czym opowiadać. Już jako chłopiec przeżył Powstanie Warszawskie. Po wojnie studiował w Szkole Inżynierskiej im. H. Wawelberga i S. Rotwanda oraz na Politechnice Warszawskiej. Jako student drugiego roku pracował na etacie zastępcy asystenta u prof. Kazimierza Drewnowskiego w Zakładzie Miernictwa Elektrycznego. Studia przerwało aresztowanie w 1953 roku z powodu przynależności do nielegalnej organizacji, po skazaniu pracował w kopalni. Powrócił na studia po dwóch latach, a w roku 1956 do pracy na Politechnice Warszawskiej. W 1968 roku obronił pracę doktorską z elektrotechniki teoretycznej, a w 1992 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego. Za swoją działalność uzyskał wiele odznaczeń, w tym Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz wysokie odznaczenie Stolicy Apostolskiej - krzyż Pro Ecclesia et Pontifice. W czerwcu 1995 roku prof. Jacek Przygodzki uczestniczył w zorganizowanym na Politechnice Gdańskiej przez autora artykułu I Sympozjum Historia Elektryki.

Czytając książkę o prof. Kazimierzu Drewnowskim czujemy, że autor znał osobiście bohatera tej opowieści oraz wiele opisywanych zagadnień znanych jest autorowi z własnego doświadczenia. Monografia oparta jest na wielu dokumentach, w tym takich, które znajdują się w różnych archiwach. Profesor Drewnowski jest osobą zasłużoną dla polskiej nauki. Poprzez swoją działalność, jak i swoich naukowych wychowanków przyczynił się do rozwoju miernictwa elektrycznego oraz techniki wysokich napięć, ale również materiałoznawstwa elektrycznego, techniki świetlnej, grzejnictwa elektrycznego, miernictwa wielkości magnetycznych. Do dzisiaj dziesiątki naukowców może się uważać za naukowych potomków Profesora. Doktorantami Drewnowskiego było dwóch pionierów Politechniki Gdańskiej: Stanisław Szpor i Stanisław Trzetrzewiński. Przez wpływ na swoich współpracowników ukształtował ich warsztat naukowy. Dzięki temu mogli swoje umiejętności i styl pracy przekazywać następcom, do których w kolejnym "pokoleniu naukowym" należy też autor artykułu.

Doktoranci prof. Kazimierza Drewnowskiego pracujący na Politechnice Gdańskiej i ich doktoranci (przedstawione informacje mogą nie być pełne)

Stanisław Szpor: *Nowe metody badania fal uskokowych i wytworzonych przez nie pól elektrycznych, 1934*

Tadeusz Lipski: *Badania styków silnoprądowych, 1954*

Jacek Żyborski, 1968

Alaa Abdel Razek Afifi, 1990

Saady Abdel Hamid Elsayed Hasan, 1996

Jerzy Hibner, 1973

Bogdan Krasuski, 1973

Józef Czucha, 1974

Mieczysław Kalisz, 1985

Stefan Grudziecki: *Badania materiałów samogazujących i odgromniki wydmuchowe na 15 kV, 1954*

January Mikulski, 1972

Zdzisław Daszkowski

Benedykt Kacprzak, 1974

Andrzej Wolny, 1974

Marek Olesz, 1998

Ali Saleh El-Fallah, 2000

Janusz Piotrowski, 2008

Borys Semenowicz, 2008

Roman Kostyszyn, 1988

Marek Pikoń, 1988

Władysław Kuźniar: *Nowy przyrząd elektroniczny do pomiaru napięć uderzeniowych, 1959*

Jan Samuła: *Badania modelowe nad rozptyłem prądu piorunowego w liniach energetycznych na*

słupach drewnianych, 1962

Eugeniusz Wasilenko: *Badania profilaktyczne izolacji krajowych przekładników na napięcie 110 kV*, 1962

Adam Rynkowski, 1976

Henryk Boryń, 1981

Stanisław Wojtas, 1983

Henryk Wesołowski, 1985

Henryk Dzierżek: *Badanie warunków prób zwarciovych i przekładników prądowych*, 1963

Jerzy Suchocki: *Rola składowej elektrycznej przepięć indukowanych w mechanizmie przeskoków odwrotnych*, 1964

A. Jałocha: *Zakłócenia w kablu w pobliżu uziomu z prądem ziemnozwarciowym*, 1964

Wojciech Winiarski: *Pomiary i analiza osiowych sił elektrodynamicznych działających na transformatory prądowe*, 1964

Bogusław Kuczałek, 1982

Roman Partyka, 1987

Daniel Kowalak, 2014

M. Luto

Romuald Kosztaluk: *Badania skuteczności układów ochrony dławikowej w stacjach elektroenergetycznych 110 kV*, 1965

Stanisław Nurek: *Pomiar i analiza promieniowych sił dynamicznych działających na uzwojenia transformatorów prądowych*, 1968

Jerzy Arciszewski: *Współpraca dławików szeregowych z odcinkami kablowymi w układach ochrony odgromowej*, 1969

Edmund Dytkowski: *Harmoniczne i ich eliminacja w zespołach probierczych wysokonapięciowych kaskadowych*, 1971

Stanisław Trzetrzeviński: *Uchyb przypadkowy w pomiarach elektrycznych*, 1951

Alojzy Spichalski: *Wpływ skaz na rozkład pola w szynie kolejowej i wytyczne defektoskopii magnetycznej*, 1959

Edmund Markowski, 1969

Bohdan Wołczacki-Dziemidowicz, 1974

Jerzy Sawicki: *Analiza metrologiczna skompensowanej modyfikacji mostka Wheatstone'a*, 1959

Jerzy Wieland, 1971

Ryszard Wepa, 1974

Ryszard Roskosz, 1975

Stanisław Czapp, 2002

Romuald Nowakowski, 1976

Janusz Mindykowski, 1981

Romuald Mańnicki, 1999

Bolesław Dudojć, 2000

Tomasz Tarasiuk, 2001

Xu Xiaoyan, 2008

Marcin Lisowski, 2019

Marek Wołoszyk, 1988

Dariusz Świsulski, 1995

Michał Ziółko, 2009

Andrzej Podemski, 1963

Kazimierz Drewnowski urodził się w 1881 roku w Stanisławowie. Studiował w Szkole Politechnicznej we Lwowie i na Politechnice w Zurychu. W 1907 roku został adiunktem w Katedrze Elektrotechniki Szkoły Politechnicznej we Lwowie, a od 1911 roku wykładał elektrotechnikę w Lwowskiej Szkole Przemysłowej. W 1914 roku wstąpił do Legionów Polskich, gdzie zajmował się organizacją służb łączności. Od 1915 roku pracował na Politechnice Warszawskiej jako pierwszy wykładowca elektrotechniki. Z jego inicjatywy powstał Gmach Elektryczny PW z halą wysokich napięć. W 1939 roku został wybrany na Rektora Politechniki Warszawskiej. W czasie okupacji organizował tajne nauczanie i prowadził działalność konspiracyjną. Po uwięzieniu przebywał na Pawiaku, w Majdanku i w Dachau. Po wojnie organizował Ośrodek Studiów Polskich w Belgii. Do kraju i na Politechnikę Warszawską powrócił w 1947 roku. Zmarł nagle w sierpniu 1952 roku w Zakopanem. Został pochowany na cmentarzu zasłużonych na Pęksowym Brzysku.

Jacek Ryszard Przygodzki

Kazimierz Drewnowski

Profesor i Rektor
Politechniki WarszawskiejLegionista
i Twórca Wojsk Łączności

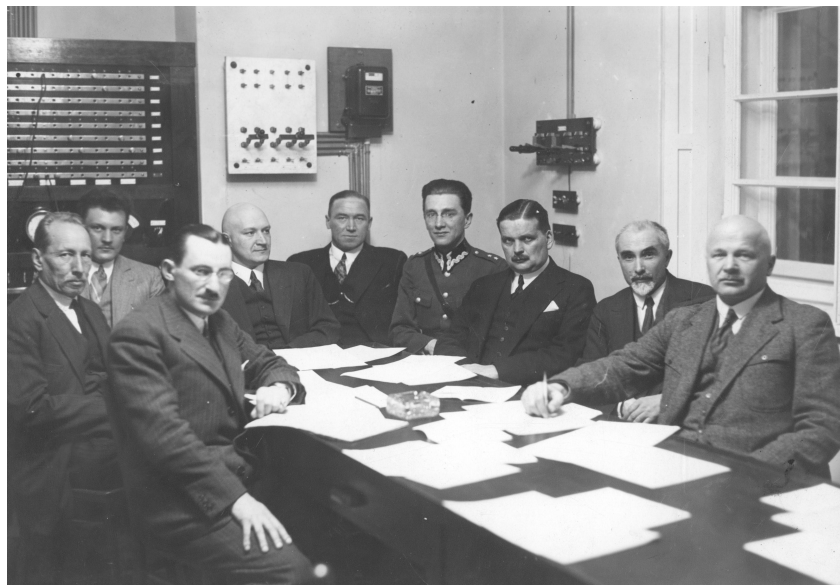
Taternik

Okładka książki o Kazimierzu Drewnowskim

W swojej książce Jacek Przygodzki przedstawił wszystkie aspekty życia i działalności Kazimierza Drewnowskiego. Pierwszy rozdział zawiera informacje o przodkach i najbliższej rodzinie. Pokazał, że jego działalność była zdeterminowana tradycjami patriotycznymi. W rozdziale 2 przedstawiono edukację Kazimierza Drewnowskiego, począwszy od gimnazjów, kończąc na studiach na kilku uczelniach. Autor zapoznaje też czytelników z europejskim szkolnictwem technicznym na przełomie XIX i XX wieku. W rozdziale 3 opisano pierwsze lata pracy zawodowej K. Drewnowskiego i zdobywane doświadczenia praktyczne. W kolejnym rozdziale omówiono pierwsze lata pracy dydaktycznej Kazimierza Drewnowskiego we Lwowie oraz opublikowane w tym czasie artykuły naukowe.

W rozdziale 5 przedstawiono powstanie i rozwój służb łączności w Legionach oraz rolę, jaką w tych działaniach pełnił Kazimierz Drewnowski. W rozdziale 6 opisano początki Politechniki Warszawskiej, w tym tworzenie Wydziału Elektrotechniki. Omówiono również udział Polaków w działających w przededniu odzyskania niepodległości formacjach wojskowych. Rozdział 7 zawiera opis wydarzeń w gorącym okresie po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w tym w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Przedstawiono organizację i udział w wojnie kierowanych

przez K. Drewnowskiego wojsk łączności. Opisano pierwsze lata działania Politechniki Warszawskiej oraz próby organizacji szkolnictwa wojskowego. W rozdziale 8 przedstawiono działalność Wydziału Elektrotechniki PW w okresie do wybuchu drugiej wojny światowej, w tym problemy związane z budową nowego gmachu wydziału.

Walne zgromadzenie członków Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie, 1931 r. Widoczni od lewej: prof. Janusz Groszkowski, dyrektor Instytutu prof. Dymitr Sokolcow, wicedyrektor Instytutu W. Cichowicz, sekretarz Roman Rudniewski, płk Ornbach, inż. S. Jasiński, dyrektor Kazimierz Jackowski, prof. Mieczysław Pożaryski, prof. Kazimierz Drewnowski. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Portret Kazimierza Drewnowskiego w stroju rektorskim w Sali Senatu Politechniki Warszawskiej

Rozdział 9 zawiera opis działalności Politechniki Warszawskiej w pierwszych latach okupacji

niemieckiej oraz udział w niej Kazimierza Drewnowskiego do jego aresztowania w listopadzie 1942 roku. W rozdziale 10 opisano losy prof. K. Drewnowskiego po uwięzieniu na Pawiaku i przeniesieniu na Majdanek i do Dachau.

W rozdziale 11 przedstawiono działalność K. Drewnowskiego w pierwszych latach po odzyskaniu wolności w Belgii i Wielkiej Brytanii, a także przygotowania do powrotu do Polski. Rozdział 12 obejmuje opis działalności naukowej prof. K. Drewnowskiego i kierowanego przez niego Zakładu PW od powrotu z Belgii do Warszawy w 1947 roku do niespodziewanej śmierci w Zakopanem w roku 1952. W rozdziale 13 przedstawiono K. Drewnowskiego jako znanego taternika, związanego całe życie z Zakopanem i Tatrami. W rozdziale 14 zostały wymienione funkcje w licznych stowarzyszeniach, do których prof. Drewnowski należał w Polsce i za granicą. W rozdziale 15 przedstawiono zestawienie działalności współpracowników i uczniów prof. Drewnowskiego. Opisano również tematykę badawczą zapoczątkowaną przez Profesora i kontynuowaną przez jego następców, w tym wspomnianych wcześniej Stanisława Szpora i Stanisława Trzetrzezińskiego. W ostatnim rozdziale przytoczono wspomnienia osób, które spotykały się z prof. Drewnowskim w różnych okresach jego pracy na Politechnice Warszawskiej.

Ten krótki przegląd zawartości książki potwierdza, że jest to wydawnictwo, które opisuje losy niezwykłego człowieka. A przez jego wpływ na pochodzących z Politechniki Warszawskiej pionierów Politechniki Gdańskiej powinno być również interesujące dla czytelników z naszej uczelni.

Dariusz Świsulski
Wydział Elektrotechniki i Automatyki
Politechniki Gdańskiej
Członek Zarządu Głównego SEP

Artykuł ukazał się w Piśmie PG nr 1 (252), luty/marzec 2021 r.